

Prikaz slučajeva kršenja osnovnih ljudskih prava u Srbiji

30. januar - 12. februar 2026. godine

Sloboda izražavanja

Poziv na ubistvo novinara u propagandnom filmu

Na kanalima sa nacionalnom frekvencijom i drugim, prorežimskim kanalima, emitovan je propagandni film „Zlo doba 2: Stvaranje propagande” čiji je autor Centar za društvenu stabilnost iz Novog Sada. U filmu je, između ostalog, korišćena fotografija Verana Matića, predsednika Upravnog odbora Asocijacije nezavisnih elektronskih medija (ANEM) i člana Stalne radne grupe za bezbednost novinara (SRG), na mestu ubistva novinara Slavka Ćuruvije u Svetogorskoj 35, u Beogradu, kao deo narativa koji ga predstavlja u negativnom i optužujućem kontekstu. U tom sadržaju, Matić je prikazan uz insinucije o izdajstvu i drugim opštim optužbama bez jasnih dokaza, a film je emituju nacionalne televizije poput B92, Prve i Informera. Emitovanje ovakvog filma, u kom se Matić dovodi u direktnu vezu sa događajima iz prošlosti i koristi se njegova fotografija u kontekstu ubistva Ćuruvije, izazvalo je zabrinutost zbog mogućeg uticaja na njegovu bezbednost i percepciju u javnosti. U vezi sa tim, novinarska i medijska udruženja, uključujući članove Stalne radne grupe za bezbednost novinara (SRG) i Asocijacije nezavisnih elektronskih medija (ANEM), podneli su krivičnu prijavu Tužilaštvu za visokotehnoški kriminal zbog emitovanja i kampanje koja je praćena tim sadržajem, navodeći da je ugrožena bezbednost Verana Matića i da je film deo šire kampanje targetiranja. Ovo nije izolovan slučaj targetiranja novinara i aktivista od strane Centra za društvenu stabilnost, a u novom propagandnom filmu su, pored Matića, targetirani i drugi novinari i urednici, među kojima su urednik portala KRIK Stevan Dojčinović i advokatica Kruna Savović.

Pretnje i pritisci zbog podrške studentskom pokretu

Nezavisno društvo novinara Vojvodine (NDNV) je 5. februara 2026. upozorilo javnost da su univerzitetski profesori i profesorke na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Novom Sadu, uključujući prof. dr Smiljanu Milinkov, docenta dr Stefana Janjića i asistentkinju Kseniju Pavkov, dobili identične preteće imejl poruke na svoje službene univerzitetske imejl adrese. U porukama, koje su stigle 4. februara 2026., stajalo je: “Pročitaj. Crna ruka te je obeležila. Sve zna. Čuvaj se. Prijatelj.” Identične pretnje su prethodno, u septembru 2025., pristigle na imejl profesorke Smiljane Milinkov, koja je tada taj slučaj prijavila policiji, ali do februara 2026. nije dobila povratnu informaciju od nadležnih institucija. U saopštenju NDNV-a navedeno je da pretnje profesorima Filozofskog fakulteta treba da zabrinu sve građane jer, kako se navodi, ukazuju na to da su akademski radnici, novinari i drugi koji štite profesionalni integritet, ljudska prava i demokratske principe izloženi pretnjama bez vidljive adekvatne reakcije nadležnih organa.

Pritisци zbog podrške studentima nisu zaobišli ni maturante, te se tako učenik Pete beogradske gimnazije Lazar Zgonjanin našao u centru disciplinskog postupka nakon što je dao izjavu televiziji N1 u kojoj je kritikovao dodelu Svetosavske nagrade vršiocu dužnosti direktorke Danki Nešović i istakao probleme u funkcionisanju škole. Zgonjanin je zbog te izjave saslušan kod školskog psihologa u trajanju od više sati i suočen sa mogućnošću da mu bude izrečena disciplinska mera, uključujući i udaljavanje iz škole zbog izraženog mišljenja. Disciplinski postupak i reakcija zajednice usledili su u kontekstu dugotrajnog konflikta u Petoj gimnaziji koji je prethodno uključivao višemesečnu blokadu škole zbog zahteva za promenom rukovodstva, smenom v. d. direktorke i rešavanjem problema sa nastavnicima i organizacijom nastave.

U daljem kontekstu pritisaka usled podrške studentima, gotovo 170 zaposlenih u Pokrajinskoj administraciji Vojvodine proglašeno je neraspoređenim od početka 2026. godine, a od 1. februara 2026. počeli su da stižu i prvi otkazi ugovora o radu. Jedan od zaposlenih, Slavko Matić, koji je u administraciji radio skoro četvrt veka, izjavio je da je prvo dobio ugovor o neraspoređenosti u decembru 2025. godine, da bi mu zatim stiglo rešenje o otkazu, koje je prema njegovim rečima rezultat njegovog učestvovanja na protestima, te da su neki radnici kažnjeni zbog podrške studentskim i građanskim protestima. Matić je naveo da nijedan od otpuštenih nije bio politički aktivista te da nikada nije bio član nijedne političke stranke, već je, kako je rekao, otkaz dobio zbog građanskog aktivizma, uključujući i pojavljivanje na dočeku studenata biciklista u Budimpešti, koje je naveo kao događaj povezan sa pokretanjem postupka za otkaz. On je takođe naveo da su rešenja o neraspoređenosti i otkazima uručena bez prethodnog objašnjenja, da su dokumenta bila greškom puna propusta i da su neki službenici koji su ih delili pokazivali žaljenje. Matić i drugi radnici najavili su da će pokrenuti tužbe pred sudovima opšte nadležnosti radi osporavanja svojih otkaza.

Sloboda okupljanja

Napad na studente tokom akcije „Student u svakom selu“

Tokom studentske akcije „Student u svakom selu“ koja je 7. februara 2026. organizovana u selu Darosava kod Aranđelovca, studenti koji su obilazili domaćinstva i razgovarali sa meštanima prijavili su da su ih nepoznate osobe pratili, snimali, provocirali i uznemiravali. Studenti su naveli da su nepoznati muškarci i žene dolazili do studentskog štanda i išli za grupama studenata, snimali ih, postavljali pitanja poput “ko vas plaća?” i dobacivali im komentare tokom razgovora sa meštanima, a u jednom trenutku jedan muškarac je, kako je rečeno, pokušao i fizički da nasrne na studenta, koji je morao da uđe u automobil da bi izbegao sukob. Studenti su situaciju prijavili policiji i tražili da se evidentira slučaj uznemiravanja, a policijski automobil je nakon toga stigao u centar sela, ali prema njihovim rečima policajci nisu intervenisali kako bi uklonili osobe koje su ih provocirale. Nekoliko meštana Darosave i predstavnika Zbora Aranđelovac bilo je prisutno i pružalo podršku studentima tokom događaja. Ovaj događaj predstavlja još jedan u nizu organizovanih napada i provokacija na studente tokom akcije „Student u svakom selu“.

Pritisci BIA na poljoprivrednike

Više stotina proizvođača mleka iz centralne Srbije organizovalo je 11. februara 2026. protest i blokadu Ibarske magistrale kod Mrčajevaca i Knića kako bi izrazili nezadovoljstvo zbog niskih otkupnih cena mleka, uvoza mleka i nedostatka podrške domaćoj poljoprivredi. Poljoprivrednici koji su učestvovali u protestu naveli su da su uoči okupljanja, tokom prethodnog dana i noći, trpeli pritiske pripadnika Bezbednosno-informativne agencije (BIA). Jedan od poljoprivrednika izjavio je da su pripadnici BIA raspitivali se o planovima protesta i pokušavali da ih odvuku od organizovanja, uključujući i davanje saveta o tome kako da postupaju, što su oni protumačili kao oblik pritiska na njihovu odluku da protest održe. Do protesta je došlo nakon višemesečnih teškoća u poljoprivredi, uključujući pad cena otkupa mleka, veliki uvoz jeftinih mlečnih proizvoda i zahteve poljoprivrednika za državnu potporu, a protest je kulminirao blokadom puta i prosipanjem nekoliko tona mleka u znak upozorenja Vladi da ispuni njihove zahteve. Nakon organizovanja protesta i izjava učesnika o pritiscima BIA, poljoprivredna udruženja i organizatori protesta javno su istakli da pokušaji usmeravanja njihovih odluka i pitanja bez jasnih pravnih osnova predstavljaju dodatni faktor u njihovoj odluci da izađu na ulice i zahtevaju promene.

Sloboda udruživanja

Pretnje aktivistkinjama u opštini Kula

Aktivistkinjama iz opštine Kula upućene su pretnje u kojima se, kako je saopšteno, rodno zasnovano nasilje koristi kao sredstvo političkog zastrašivanja i pokušaj njihovog uklanjanja iz javnog prostora. Pretnje su usmerene prema najmanje 14 žena koje su javno angažovane u svojim zajednicama i učestvuju u lokalnim društvenim i političkim aktivnostima, pri čemu su izražene poruke ponižavanja i kompromitovanja koje imaju rodno zasnovan karakter.

Prema reakcijama organizacija civilnog društva koje su podržale aktivistkinje, ovakvi oblici pretnji predstavljaju digitalno i rodno zasnovano nasilje, a poseban akcenat je stavljen na činjenicu da se ti incidenti dešavaju u kontekstu lokalne izborne kampanje, što, kako navode, ukazuje na upotrebu nasilnih poruka kao dela političke borbe. U nekim objavljenim sadržajima na društvenim mrežama pojavljuju se najave kompromitujućih i eksplicitnih fotografija aktivistkinja, što su advokati ocenili kao potencijalno krivično delo i slučaj za nadležno tužilaštvo – posebno za Odeljenje za visokotehnološki kriminal. Organizacije civilnog društva, uključujući ženske i feminističke organizacije, osudile su ove pretnje i pozvale nadležne institucije da hitno reaguju, identifikuju odgovorna lica i pruže zaštitu osobama koje su meta zastrašivanja, ističući da je borba protiv nasilja prema ženama pitanje osnovnih ljudskih prava i demokratije. Ovaj slučaj politički motivisanog zastrašivanja žena u opštini Kula, dešava se u svetlu predizborne kampanje.

Demoliranje automobila Kragujevačkog aktiviste

U noći između 9. i 10. februara 2026., u kragujevačkom naselju Erdoglija, automobil kragujevačkog aktiviste Stevana Mihajlovića namerno je oštećen. Mihajlović je incident prijavio policiji, navevši da je zabrinut i za bezbednost svoje porodice. Prethodno je, prema izveštajima, Mihajlović bio targetiran i u medijima, uključujući objave na lokalnim portalima, a na društvenim mrežama se dovodilo u vezu njegovo javno angažovanje, između ostalog podrška studentskim aktivnostima i kritikovanje vlasti. Zbog demoliranja njegovog automobila zborovi građana Kragujevca pozvali su na skup podrške, koji je održan 10. februara 2026. na Đačkom trgu, a učestvovali su građani, studenti i organizovane lokalne grupe koje su poručile da se incident ne može doživljavati samo kao vandalizam, već kao pokušaj zastrašivanja onih koji javno iskazuju drugačije mišljenje.